11 жніўня 1959 г. на стадыёне «Дынама» ў Мінску адкрылася другая ўсебеларуская спартакіяда.
На здымку: чэмпіён свету і СССР па класічнай барацьбе Алег Каравасў (справа) экс-чэмпіён Еўропы і рэкардсмен СССР., штангіст Е. Навікаў (ў цэнтры), неаднакратны чэмпіён БССР экс-чэмпіён СССР па вольнай барацьбе Ігар Каравасў.

Сена 60 gr. Цана 60 гр.

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА - КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 34 (182) БЕЛАСТОК, 23 жніўня 1959 года ГОД IV

Прыспяшыць рамонты школ

Недалёкі ўжо дзень, калі ізноў гасцепрыімна расчыняцца школьныя дзверы, каб прыняць шумлівую дзетвару.

Шмат паклапаціліся школьныя ўлады і Кураторыум беластоцкай школьнай акругі, дзеля таго, каб запэўніць бесперабойную працу школ. Невыпадкова тады, што вялікая ўвага звяртаецца на школьныя будынкі — як на неадкладную частку добрай працы школы.

Да гэтага часу на Беласточчыне пабудавана 17 новых школ. Да 1 верасня будзе аддана да эксплуатацыі яшчэ 14, а крыху пазней ізноў 13. Акрамя гэтага, дзякуючы спрыяючым умовам (зіма не перашкодзіла ў будаўніцтве) Беластоцкае ваяводства атрымае 13 новых школ звыш плана.

Апрача будаўніцтва новых школ, значная колькасць школьных будынкаў была прызначана да рамонта, так капітальнага, як і бягучага.

Трэ' з задавальненнем сцвердзіць, што значная частка з запланаваных да рамонта будынкаў будзе тэрмінова аддана да дальнейшай эксплуатацыі. Усё ж застаецца яшчэ пэўная колькасць школ, якія не будуць адрамантаваны свасчасова. І так: у Бельскім павеце да капітальнага рамонта была выдзелена школа ў Орлі. Рамантуюцца там два будынкі. Адзін з іх пераняў Інспектарат ад былой бальніцы, а другі — гэта школа. Толькі адзін будынак будзе тут сваечасова аддаы да карыстання, другі ж у пазнейшым часе. Бельскае МПРБ, якое вядзе рамонт, пачаткова ўзяло добрыя тэмпы, але ў апошнім часе яны значна паслабіліся. У выніку Орлі пагражаюць значныя цяжкасці ў працы школы. Гэтая ж самая справа і з «пшэдшколем» будынак якога таксама не будзе адрамантаваны да 1 верасня.

Трывожнае становішча і ў Пабікрах Сямяціцкага павета. У ліпені нічога не зроблена тут з прычыны недахопу гвоздзяў. Цяпер ёсць гвоздзі але няма досак. Калі ёсць адно, то нехапае другога і наадварот. Да заканчэння работ засталося не так ужо і многа, улажыць падлогі і памаляваць сцены аднак няма ўпэўненасці, што гэта зробіцца да пачатку навучальнага года.

Падобных прыкладаў можна прывесці значна больш.

(Працяг на стар. 2)

З пабыўкі тав. Р. Замброўскага на Беласточчыне

У днях ад 11 да 14 жніўня г. г. наведаў Беласточчыну член палітбюро ЦК ПАРП сакратар ЦК ПАРП — тав. Раман Замброўскі. У першым дні сваёй пабыўкі на Беласточчыне тав. Раман Замброўскі, у суправаджэнні першага сакратара КВ ПАРП—тав. А. Лашэвіча, наведаў Замбраў і Ломжу. У Замбраве дарагі госць сустрэўся з актывістамі КП ПАРП, а пасля пабываў на баваўняным камбінаце. У непасрэдных размовах з рабочымі камбіната тав. Замброўскі цікавіўся іх штодзённым жыццём і працай, развіццём дзейнасці маладзёжнай арганізацыі (ЗМС), адказваў на пытанні рабочых.

Пасля сустрэчы з партыйнымі актывістамі і старшынямі сельгасгурткоў тав. Замброўскі наведаў сельскагаспадарчы гурток ў Драздове. На сустрэчу прыйшлі не толькі гуртко ўцы, але і ўсе сяляне Драздова і навакольных вёсак. Надзвычай цёплая і сардэчная была сустрэча партыйнага дзеяча з земляробамі Ломжынскага павета, дзе сяляне праспявалі ў заключэнне сустрэчы свайму дарагому госцю, традыцыйнае ў нас «сто лят».

На другі дзень тав. Р. Замброўскі наведаў найбольш буйнае металаапрацоўчае прадпрыемства на Беласточчыне — Вытворню дакладных вырабаў у Чорнай Вёсцы, а таксама баваўняны камбінат у Фастах. І тут, як у Замброве, тав. Р.

Тав. Р. Замброўскі ў час размовы з работніцай тонкапрадзільнага цэха будаўнічага камбіната ў Фастах.
Фота — А. Мазурэк

Замброўскі цікавіўся развіццём гэтых магутных заводаў, штодзённым жыццём і працай рабочых.

Пасля абеду дарагі госць у суправаджэнні прадстаўнікоў мясцовых улад наведаў шматлікія аб'екты горада Беластока і асабліва цікавіўся жыллёвым будаўніцтвам горада. Вечарам тав. Р. Замброўскі, сустрэўся з партыйнымі і гаспадарчымі актывістамі ваяводства.

13 жніўня тав. Р. Замброўскі прымаў удзел у пленуме КВ ПАРП, прысвечанаму справам шпарчэйшага развіцця сельскай гаспадаркі, выкарыстання ўсіх рэзерваў прамысловасці, і справаздачна - выбарнай кампаніі ў партарганізацыях Беласточчыны.

Выступаючы з прамовай на пленуме, член палітбюро ЦК ПАРП — тав. Р. Замброўскі з вялікім прызнаннем гаварыў аб творчай і карыснай ініцыятыве нас— тва Беласточчыны, праявы якой відаць ва ўсіх галінах нашага жыцця.

*

У другім пункце парадку дня пленум выбраў ў свой склад тав. Станіслава Кудлу. Станіслаў Кудла быў выбраны таксама ў склад бюро КВ ПАРП і пакліканы сакратаром КВ ПАРП да спраў сельскай гаспадаркі.

Позні вечарам тав. Р. Замброўскі, забіраючы з сабой шмат тэлеграм з сардэчнымі пажаданнямі для членаў палітбюро і ў асаблівасці для тав. Уладыслава Гамулкі, ад'ехаў да Варшавы (вб)

У цэху сціральных машын вытворні дакладных вырабаў ў Чорнай Вёсцы. Стаяць злева: галоўны тэхнолаг (ВВП) інж. Благушэўскі, першы сакратар КВ ПАРП А. Лашэвіч і член палітбюро КЦ ПАРП.

На дажынках у Храбалах

Кажуць людзі, што калі на палях пожня, дык і канец лета не далёкі. Гэты канец адчуваецца і ў наваколлі. Апусцелі палі. У садах даспяваюць фрукты. Восень стукае гаспадарам у дзверы.

У гэты час, як звычай, ва ўсёй нашай краіне, земляробы ўрачыста адзначаюць канец жніва, арганізуюць традыцыйныя дажынкі.

16 жніўня, такія дажынкі адбыліся ў Храбалах, Бельскага павета. Ад ...май раніцы з'язджаліся сюды земляробы сямі грамадскіх рад нарадовых (Рыбалы, Паўлы, Плёскі, Зубава, Пасынкі, Катлы і Гацькі). Тут, у надзвычай маляўнічым месцы, над ракой Арлянкай пабудавана спецыяльную эстраду. Вакол яе чырвань сцягоў. Трыбуна ўдэкаравана самаробнымі дыванамі з беларускім народным арнаментам. Вакол трыбуны сабраліся сяляне. Гэта пераважна моладзь. У 13 гадзін на трыбуну ўваходзяць госці: сакратары КП ПАРП тав. тав. Тафілюк і Юзючук, намеснік старшыні прэзідыума ПРН — грам Гадоньчук, прадстаўнікі павятовых улад ЗСЛ, СД і ЗМВ, перадавыя земляробы аколіцы.

З кароткай прамовай выступае гаспадар дажынак, старшыня прэзідыума ГРН у Гацьках — Мікола Ракоўскі. Гаворыць ён аб сёлеташнім добрым ураджаі, аб безупынным росце сельгасвытворчасці.

Аркестр іграе марш. На машт узнімаецца бела-чырвоны дзяржаўны сцяг. Дажынкі адкрыты.

Працяг на стар. 2)

Асветная Камісія БГКТ дзейнічае

У чацвер — 13 жніўня г. г. адбылося чарговае пасяджэнне Асветнай Камісіі пры Галоўным Праўленні БГ-КТ у Беластоку.

На парадку дня стаяла пытанне беларускага школьніцтва на Беласточчыне. Матэрыялы з пасяджэння былі выкарыстаны на нарадзе, якая адбылася 14 жніўня ў Варшаве.

ся)

Польскія Заходнія землі сёння і заўтра

У 1945 годзе Польшчы былі вернуты землі, заходняй граніцай якіх з'яўляюцца рэкі Одра (Одэр) і Ніса (Нейсе). Гэтыя раёны, якія ўваходзілі калісьці ў склад Польскай дзяржавы, былі страчаны ў выніку многавяковай экспансіі Германскай імперыі, Ордэна крыжаносцаў і Прусіі, праводзімай пад агрэсіўным лозунгам «Дранг нах Остэн». Пасля таго як Савецкая Армія і Войска Польскае разграмілі гітлераўскую армію, спрадвечна польскія землі былі зноў уз'яднаны з радзімай.

Яны займаюць больш 100 тысяч квадратных кіламетраў. На іх тэрыторыі размясціліся Альштынскае, Гданьскае, Кашалінскае, Шчэцінскае, Зялёнагурскае, Вроцлаўскае і Опольскае ваяводствы, аб'яднаныя агульнай назвай Заходніх, ці Уз'яднаных зямель.

Насельніцтва Заходніх зямель налічвае каля 7,5 мільёна чалавек, гэта значыць звыш чвэрці ўсяго насельніцтва Польшчы. У 1957 годзе гэтыя землі далі больш 32 працэнтаў усёй атрыманай у краіне электраэнергіі, 29 працэнтаў усёй здабычы вугалю, амаль 22 працэнты выплаўкі сталі, больш 52 працэнтаў вытворчасці сернай кіслаты, звыш 31 працэнта вытворчасці цэменту. На прамысловых і рамесных прадпрыемствах Заходніх зямель працуе больш чацвёртай часткі ўсіх працоўных Польшчы. У 1958 годзе на гэтых землях атрымана звыш 29 працэнтаў валавога збору збожжа і каля 36 працэнтаў ураджаю цукровых буракоў у Польшчы. Тут сканцэнтравана каля чвэрці ўсяго пагалоўя жывёлы Польскай Народнай Рэспублікі.

Усе гэтыя поспехі дасягнуты дзякуючы хуткаму эканамічнаму развіццю Заходніх зямель, рэзкаму росту іх прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці, якая павялічылася ў некалькі разоў у параўнанні з 1945—1946 гадамі.

Каб зразумець, якіх велізарных намаганняў патрабавала аднаўленне нармальнага жыцця на Заходніх землях, неабходна ўявіць сабе, у якім стане знаходзіліся гэтыя раёны ў момант заканчэння ваенных дзеянняў. У час вайны там было разбурана каля 45 працэнтаў усіх будынкаў і пабудоў у гарадах, разорана 25—30 працэнтаў сялянскіх двароў.

Нягледзячы на гэтыя велізарныя разбурэнні, народная ўлада адразу ж прыступіла да ажыццяўлення праграмы развіцця Заходніх зямель, праводзячы палітыку іх сацыялістычнай індустрыялізацыі, якая адкрывае перспектывы хуткага эканамічнага ўздыму.

Ажыццяўленне гэтай задачы запатрабавала не толькі аднаўлення існаваўшых прадпрыемстваў, але таксама і карэннай рэканструкцыі старых і будаўніцтва новых заводаў і фабрык.

Сярод іх трэба назваць такія буйныя аб'екты хімічнай прамысловасці, як камбінат сернай кіслаты ў Візове, азотны завод у Кендзежыне, фабрыка штучнага валакна ў Еленей Гуры. Пабудаваны станкабудаўнічы завод у Рацібожы і завод аўтамабільных шасі ў Нісе. Пасля вайны на Заходніх землях, у прыватнасці ў Ніжняй Сілезіі, пачала развівацца здабыча і перапрацоўка медзі: тут пабудавана некалькі руднікоў і медзеплавільны завод. У Турашове будуецца адзін з буйнейшых прамысловых аб'ектаў бягучай пяцігодкі — шахта бурага вугалю і электрастанцыя.

Дзякуючы хуткаму росту прамысловасці колькасць рабочых і служачых, занятых на прадпрыемствах Заходніх зямель, перавысіла ўзровень 1937 года.

У параўнанні з даваенным узроўнем Заходнія землі пайшлі далёка наперад у развіцці прамысловасці, асабліва такіх яе галін, як энергетыка, металургія, машынабудаванне, металаапрацоўчая, хімічная, горная.

За апошнія восем год магутнасць мясцовых электрастанцый вырасла больш, чым за дзесяць год гітлераўскага рэжыму на гэтых землях. Цяпер тут выпрацоўваецца электраэнергіі амаль на 68 працэнтаў больш, чым у 1937 годзе. У 1957 годзе выплаўка чыгуну перавысіла ўзровень 1936 года амаль удвая, выплаўка сталі — больш чым у два з палавінай раза, вытворчасць пракату — на 37 працэнтаў.

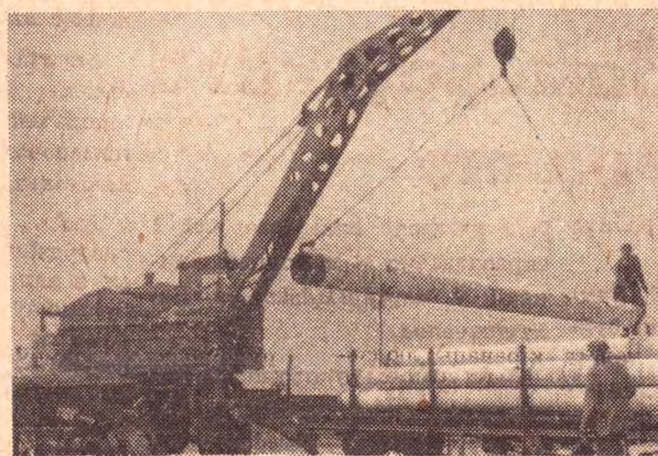

Паміж Сілезіяй і Варшавай вядуцца гігантычныя работы па пабудове газаправода.

На здымку: выгрузка газаправодных труб. фота — ЦАФ

У 1961—1965 гадах намечана пабудаваць на Заходніх землях прыкладна 70 прамысловых прадпрыемстваў, а таксама каля 500 тысяч жылых памяшканняў.

Усе дасягненні ў галіне эканамічнага развіцця Заходніх зямель сталі магчымымі дзякуючы двум асноўным фактарам:

па-першае, змяніліся становішча і роля гэтых раёнаў. З заняпалай правінцыі Трэцяй імперыі яны ператварыліся ў раўнапраўную частку адроджанай Польскай дзяржавы, цесна звязаную, з прычыны натуральнага эканамічнага прыцягнення, з цэнтральнымі раёнамі Польшчы;

па-другое, народная Польшча ўклала буйныя сродкі ў планавае сацыялістычнае развіццё і асваенне Заходніх зямель, адкрыла перад гэтымі землямі нязмерна больш шырокія перспектывы развіцця, чым тыя, якія ў іх былі і маглі быць пры рэжыме нямецкіх капіталістаў і памешчыкаў.

СТАНІСЛАЎ МАРКОЎСКІ

Прысляшыць рамонты школ

(Працяг са стар. 1)

Дрэнна выглядаюць справы і з бягучым рамонтам. Калі капітальнымі рамонтамі ведае Кураторыум, то за бягучыя рамонты адказваюць прэзідыі адпаведных ГРН.

Трэба сцвердзіць, што рады нарадовыя не надта клапоцяцца, каб давесці гэтую справу да канца. І зноў падаем прыклад з Бельскага павета.

Не гледзячы на тое, што Інспектарат у Бельску пераказаў ГРН у Кліхах суму 40 тыс. злотых, якая была прызначаная на рамонт школы ў Сельцы, аднак школа да 1 верасня не будзе адрамантавана.

Ёсць выпадкі, калі новапабудаваныя школы не будуць прыгодныя да навучання з пачаткам верасня. Так у Крыўцу (Гайнаўскі павет) камісія, якая прымала школу сцвердзіла многа недахопаў. Бельскае Будаўнічае прадпрыемства не надта клапоціцца каб сваечасова ліквідаваць свае недахопы і аддаць будынак школьным уладам.

*

Зразумела, школьныя ўлады клапоцяцца аб тым, каб як мага больш школ мела ўсе ўмовы да працы. Аднак самі школьныя ўлады без дапамогі бацькоўскіх камітэтаў, усяго грамадства, не змогуць вырашыць усіх спраў. Таму бацькоўскія камітэты, ужо цяпер, не чакаючы пакуль школьныя ўлады звернуцца да іх, з уласнай ініцыятывы павінны агледзіць свае школьныя будынкі і супольнымі намаганнямі прысляшыць рамонты. Трэба абавязкова выкарыстаць апошнія дні, якія аддзяляюць нас ад 1 верасня.

(пч)

На дажынках у Храбалах

(Працяг са стар. 1)

З дакладам выступае намеснік старшыні прэзідыума ПРН — грам. Гадоньчук. Між іншым, гаворыць ён аб вялікай ролі сельгасгурткоў у павышэнні сельгасвытворчасці, аб неабходнасці арганізацыі іх у кожнай вёсцы. Пасля выступае член сельскагаспадарчага гуртка ў Зубаве — Сцяпан Несцярук. Прысутныя з вялікай увагай слухаюць яго расказ аб дасягненнях Зубаўскіх гуртковцаў.

Наступае ўрачыстая хвіліна. Апранутыя ў снежна-белыя сукенкі Храбалоўскія прыгажуні падносяць да трыбуны традыцыйны дажынкавы вянок са збожжа, і ўручаюць яго гаспадару дажынак. Прысутныя горача апладзіруюць.

У мастацкай частцы дажынак, горача ўспрыняты прысутнымі, выступіў калектыў мастацкай самадзейнасці Павятовага дома культуры.

У заключэнні дажынак — народнае гулянне. Моладзь гуляла да позніх гадзін ночы, весела адзначаючы гэтае апошняе летняе свята.

(вб)

Бурліць караібскі басейн

З года ў год на амерыканскім мацярыку збіраюцца канферэнцыі, прысвечаныя праблемам гэтай часткі свету. Сёлеташняя панамамерыканская канферэнцыя, бо так называюць некалькідзённую нараду міністраў замежных спраў усіх краін амерыкі, пачалася 12 жнівеня ў сталіцы Чылі — Сант-яго.

Нарада ў асноўным была прысвечана праблемам міру і бяспекі ў раёне Караібскага мора. Дзе тыя прычыны, дзеля якіх праблемы міру і бяспекі на невялічкай тэрыторыі, якую займаюць некалькі невялічкіх дзяржаў, сталіся выключнай праблемай канферэнцыі?

Прычыну гэтага трэба шукаць у характары нядаўных рэвалюцыйных змен на Кубе і перамене палітычнага становішча ў Венезуэлі. Гэтыя дзве краіны ліквідавалі дыктатарскія ўрады, і ўвялі даволі шырокую дэмакратыю. Такога роду перамены выклікалі непасрэдную пагрозу для апошніх на амерыканскім мацярыку фашысцкіх урадаў. Пад асаблівай пагрозай аказаўся Труіллё — дыктатар Дамініканскай рэспублікі, якая распаложана непадалёку ад Кубы.

Самастойная палітыка невялічкіх амерыканскіх дзяржаў выразна разыходзіцца з палітычнымі і гаспадарчымі інтарэсамі Злучаных Штатаў Амерыкі. Нічога дзіўнага, што перамены на Кубе, найбольшым у свеце экспартэры цукру, а таксама Венезуэлі — найбольшым у свеце экспартэры нафты — выклікалі шырокі водгук у Злучаных Штатах Амерыкі. Гэты водгук праявіў сябе не толькі ў гаспадарчым байкоце тых краін, якія імкнуцца быць незалежнымі, але таксама і ў падтрымцы збройных кампаній, якімі кіравалі суседнія з Кубай краіны.

Нягледзячы на прапанову гаспадарча адсталых амерыканскіх краін, каб на апошняй канферэнцыі разглядзець праблемы звязаныя з развіццём эканомікі, амерыканскі сакратар дзяржаўнага савета Гертэр, у сваёй прамове на канферэнцыі ў Сантяго, на першае месца паставіў прынцып неінгерэнцыі і т. зв. агульнай бяспекі ўсяго мацярыка. Пытанню «супрацоўніцтва з мэтай дасягнення гаспадарчага і грамадскага прагрэсу» Гертэр прысвяціў надта мала часу, разясняючы, што гэтым пытаннем зоймецца наступная канферэнцыя ў лютым 1960 года.

У гэты жа час, калі ў Сантяго пачынала працу панамерыканская канферэнцыя, дыктатар Дамініканскай рэспублікі Труіллё, у якога знайшоў прытулак былы дыктатар Кубы — Батыста, распачаў усестаронія намаганні, каб звергнуць урад Фідэля Кастро. Ва ўсходняй частцы Кубы было высажана некалькі збройных дэсантаў, узброеных амерыканскай зброяй. Мэтай іх было ўзняцце контррэвалюцыі, здабыць Гаванны і замардаваць Фідэль Кастро. Прэм'ер Кубы карыстаецца аднак усеагульнай падтрымкай свайго народа. Тысячы сялян і рабочых дабравольна ўступілі ў армію і намаганні рэвеліянтаў закончыліся поўным крахам.

Гумарыстычным у сувязі з гэтым было паведамленне, якое перадала дамініканскае радыё пасля таго, як загавор на Кубе быў выкрыты і ліквідаваны. Радыёцэнтр Vos Dominikana перадаў «у шматлікіх пунктах вострава пачаліся выступленні супраць урада, а Фідэл Кастро забіты. Сантяго дэ Куба (самы буйны горад ва ўсходняй частцы вострава) здабыты вайскамі рэвеліянтаў».

Мабыць Труіллё і Батыста былі надта пэўныя сваіх поспехаў, што адрэдагавалі падобнае паведамленне адначасова з высылкай дэсанта.

У другіх паведамленнях з Гаваны падкрэсліваецца, што сярод арыштаваных знаходзіцца карэспандэнтка амерыканскага агенцтва УПІ Жан Сэкан і фотарэпартэр гэтага ж агенства Александр Роркэ. Існуе падазронасць, што яны былі членамі загавора. Гэтая падрабязнасць даказвае, што Злучаныя Штаты Амерыкі падтрымліваюць ясе намаганні, якія падымаюцца з мэтай — звергнуць дэмакратычны ўрад Фідэля Кастро.

З гэтых прычын прэм'ер Кубы справядліва сцвердзіў, што канферэнцыя ў Сантяго дэ Чылі напамінае звыклую «камедыю». Праціўнікі Кубы, да ліку якіх належыць і міністр замежных спраў Дамініканскай рэспублікі Аіаля, гавораць, што новы ўрад гэтай краіны экспартуе рэвалюцыю і камунізм да суседніх краін у басейне Караібскага мора.

На самай справе страх перад дэмакратычнымі рэформамі, страх перад ўвядзеннем грамадзянскіх свабод, прымушае апошніх лацінаамерыканскіх дыктатараў яднацца ў барацьбе супроць усяго, што новае.

Аднак такое аб'еднанне пазбаўленае трывалых асноў.

У. ЛАЗІНСКІ

ДЗЯЎЧЫНА З ПАЛЕССЯ

Мінск цвёрда ўвайшоў у групу передавых прамысловых цэнтраў краіны. Яго заводы прадукуюць найбольшыя ў краіне саракатонныя аўтамабілі і найлепшыя гадзіннікі «Заря», вагой 8 грамаў. Трактары і шарыкападшыпнікі, станкі, радыёпрыёмнікі і тэлевізары, матацыклы і веласіпеды, выдатныя ваўняныя ткані, мэблю і абутак, вежавыя краны... Не, усяго не пералічыш! А колькі інстытутаў, тэхнікумаў, школ, тэатраў, музеяў і біліятэк.

Усё тут знаёмае Марыі Макарэвіч. Аднак жа яна заўсёды ззўважыць штосьці новае.

...Белавалосая дзяўчына прышла на новыя будоўлі з палескай вёскі, па камандзіроўцы камсамола. Спачатку яна прыгатаўляла раствор, падносіла цэглу і раствор бетона на месцы працы каменшчыкаў. І вось аднойчы, брыгадзір Мітраховіч спытаў Марыю:

— Хочаш выконваць больш цікавую працу?

— Хачу...

— Табе пара ўжо быць каменшчыкам.

— Добра!

Мітраховічу вельмі спадабалася адвага і рашучасць гэтай дзяўчыны. Ён быў пераканаўы, што яна не падвядзе брыгаду. І ён не памыліўся. Брыгадзір пачаў давяраць Марыі больш складаныя аперацыі: пачаткова яна ўкладае ўнутраныя сцены, затым прысценкі, а таксама надворныя акладзіны. Усе гэтыя аперацыі яна выконвае з вялікай дакладнасцю. Вопытныя каменшчыкі часта любаваліся, як Марыя спрытна ўкладала цэглу да цэглы, падрэзвала ўнізе бетон кельмаю. Адразу адчуваўся майстэрскі подчарк.

Некалькі год назад за поспехі ў працы Марыю ўзнагародзілі граматай Вярхоўнага Савета БССР. У мінулым годзе, у Дзень будаўнічага, Савецкі ўрад прысвоіў ёй зашчытнае званне — Героя Сацыялістычнай Працы.

Калі Марыя Макарэвіч была вызначана брыгадзірам, яна зразумела, што гэтага мала, калі скажам, толькі яна сама перавыканае заданне. Яна павінна стаць важатым, весці за сабой усіх членаў брыгады, тым больш, што ў брыгадзе працавалі самыя маладыя будаўнічыя. Яны стараліся, а ўсё ж-такі на пачатку мелі невялікія поспехі. Некаторым не хапала працоўных навыкаў, іншыя яшчэ не навучыліся любіць калектыў, ва ўсім падтрымліваць парадак і арганізаванасць. Што тычыцца навыкаў, Марыю Макарэвіч гэта не пужала. «Уменне — справа набытая» — гаварыла яна і горача ўзялася вучыць маладых будаўнічых. Складанай аказалася другая справа: умоцніць калектыў. Яна не мела ў гэтым вопыту. Адна справа — быць адказнай толькі за сябе, за свой адрэзак працы, а другая — кіраваць калектывам і несці за яго адказнасць. Гэта куды цяжэй, асабліва, што ты яшчэ ўчора была для працоўных не камандзірам, а толькі сяброўкай, такі ж радавы, як і кожны з іх.

На пачатку Марыі ўсё паказалася простым: яна думала, што хопіць даць толькі загад і заданне неадкладна будзе выканана. У хуткім часе, ёй аднак прышлося пераканацца, што нельга кіраваць людзьмі, калі не ведаеш іх характараў, не знаеш «ключыка» да душы кожнага члена брыгады...

Комплексная маладзёжная брыгада набірала тэмпы. З месяца ў месяц заваёўвала першае месца ў спаборніцтве маладых будаўнічых горада, адбірала пераходныя сцягі і вымпелы ў лепшых брыгад. Аб поспехах маладых будаўнічых брыгады сталічнага трэста пісалі газеты, адзначалі на сходах і па радыё.

У Марыі Макарэвіч развілася чуццё новага. Яна безупынна ў творчых пошуках перадавых метадаў працы і дасканалай тэхналогіі. Марыя адна з першых стварыла ў трэсце комплексную маладзёжную брыгаду. Нядаўна яна вывучыла працу злучаных брыгад і звеньяў— каменшчыкаў і штукатуршчыкаў.

— Добры пачатак, мы яго абавязкова перанясем у сваю брыгаду, — расказвала Макарэвіч сваім сяброўкам.

— Штукатуршчыкі ідуць услед за каменшчыкамі. Гэта надта эканомна. Каменшчыкі і штукатуршчыкі двойчы выкарыстоўваюць насцілку і дрэва, а кладачны раствор, не паспеўшы яшчэ ўмацавацца, ідзе ў ход. Пры такім метадзе затраты малеюць і растворy разыходзіцца ў два разы менш. І Макарэвіч пачала распаўсюджваць гэты прагрэсіўны метад працы.

— Кожны дзень калі падымаешся на будаўнічыя лясы, аглядаеш родны Мінск, усякі раз цікавішся ім — з радасцю гаворыць Марыя Макарэвіч. — Як прыгожа разбягаюцца ва ўсе бакі простыя лініі зялёных вуліц, кварталы цудоўных дамоў, велізарныя масівы паркаў.

А вось, калі Марыя Макарэвіч, вясковай дзяўчынаю прыбыла ў Мінск каб будаваць трактарны завод, горад выглядзеў зусім не так, як сёння. Навокал ляжалі гурбы пасляваеннага груза, попелу і пераплеценыя ў атарапелых муках іржавыя шпені апаратуры. Толькі дзе-не-дзе падымаліся ўжо першыя стрэлкі вежавых кранаў, угрызаліся ў завалы руін - бульдазёры. Здавалася немагчымым адбудаваць гэты горад. У сапраўднасці горад прышлося будаваць нанова, а пры гэтым пашыраць яго граніцы.

Так за бягучае сяміодзе лік жылых дамоў у Мінску падвоіцца.

Многа, вельмі многа яшчэ заданняў у будучыні, вялікіх і малых і ўсе з іх патрэба выканаць хутка і добра, дакладна і на доўгія гады. Марыя са сваёй брыгадай добра гэта разумее, і спяшаецца будаваць новыя школы і жылыя дамы, — хутка, эканомна і якасна.

Н. МІХІНАЎ

І. Я. ФЭЦІСАЎ — БУДАЎНІЧАЯ.

АЛЯКСЕЙ КАРПЮК

У маладыя гады

(Аповесць)

Гэтую гісторыю расказаў мне нядаўна адзін знаёмы. Ад яго я пачуў, бадай, не новае: як закаханыя сустракаліся, зрывалі кветкі, пісалі пісьмы... Адным словам, пачуў яшчэ адну гісторыю па «адвечную тэму». Але гэта была гісторыя пра каханне ў бурлівы час палітычных падзей, калі асабістыя пачуцці закаханых крыжаваліся з палітычнымі перакананнямі і выцякалі з іх. Таму яна мне здалася значнай. І вось, перадаю яе на суд чытача такой, якой пачуў.

РАЗДЗЕЛ ПЕРШЫ

1

У пачатку восені 1938 года я прыехаў у Вільню і паступіў на вячэрнія курсы пры жаночым ліцэі. На курсы ішоў той, хто не мог трапіць у гімназію — быў перарастак, як я, ці па іншай прычыне.

Нам не дазвалялася бываць у памяшканні ў час заняткаў дзённай змены, і з гімназісткамі, як мы звалі вучаніц ліцэя, курсанты не бачыліся. Аднаго разу ў ліцэі запатрабаваўся пасыльны хлапец. Узялі мяне. І я займеў доступ да дзённай змены. У першы дзень работы пасыльным мне даручылі разнесці па Вільні пісьмы. Выканаўшы заданне, я вярнуўся ў ліцэй. У актавай зале ішоў канцэрт. Я наблізіўся да шкляных дзвярэй і крадком паглядзеў. Нічога такога раней мне не даводзілася.

У зале выступаў хор. На сцэне выстраіліся прыгожыя, адна ў адну, паненкі ў новенькіх уніформах. Дастаткова было раз зірнуць, каб упэўніцца, што жыццё гэтых паненак праходзіла ў такім дастатку і радасці, пра якія мне і не снілася. Калі канчалася песня, пяцьдзесят вуснаў на сцэне мяліся і сціскаліся, быццам рукі, бо паненкі пераживалі: будуць ім апладзіраваць ці не; іхнія вочы былі так вымоўныя, што мне стала харыстак шкада. Але я зараз жа адагнаў ад сябе дабразычлівасць і выціснуў з сябе нянавісць: гэта такім мая маці адносіла ў горад усё да каплі малако, такія ў пачатковай школе абыходзілі мяне здалёк, не хацелі сядзець за адной партай, быццам я быў заразны; такія перашкаджалі мне стаць чалавекам!

Адну харыстку я пазнаў. Гэта была мая суседка — дачка генерала. Паненка надта бянтэжылася, яе разгубленасць была наіўнай і мілай. Ад слоў песні паненчыны вочы атрымалі натхнёны выраз, яна пасмялела, і поўны пачуцця голас паліўся роўна. Дзяўчына мела зграбную постаць. Каб не мой прадудзяты настрой, я мог бы адразу сказаць, што яна рэдкая прыгажуня.

Мы, курсанты, адчувалі сябе пакрыўджанымі лёсам і зайздросцілі дзённай змене: яна была для нас недасяжнай марай. Таму, паўзіраўшыся скрозь шкляныя дзверы на выпеставаных гадаваных на

масле і смятане паненак, я ўздыхнуў, пацішу вылаяўся і пайшоў.

2

Вярнуўся я тады з ліцэя і, як ніколі, адчуваў несправядлівасць чалавечага жыцця на белым свеце.

Няўдачы мяне спатыкалі ў Вільні на кожным кроку. З нашай вёскі ў гэтым горадзе вучыўся Папроцкі. Ад'язджаючы ў невядомае, я атрымаў бацькоўскі наказ: за дапамогай звяртацца да яго. Ды і сам цешыўся, што ў чужым горадзе ў мяне ёсць зямляк. І вось у Вільні мы сустрэліся. Я з клункамі валокся з вакзала па адным баку вузенькай вулічкі — ён насустрач ішоў па другім. Папроцкі вёў нейкую паненку. Убачыўшы мяне, зямляк адвярнуў галаву. Здзіўлены і пакрыўджаны, я доўга стаяў на тратуары пустой вулачкі, пакуль уцяміў, нарэшце, што здарылася. Супакоіўшыся, стаў чытаць на тэлеграфных слупах аб'явы пра кватэры.

Знайшоўшы жыллё, я пакінуў свае рэчы і накіраваўся ў сталоўку. Мне яшчэ ніколі не даводзілася абедаць у сталовых. Афіцыянтка прынесла абед. Паабедаўшы, я аддаў склад тэлеркі і панёс на кухню. Афіцыянтка мяне... абляла.

У мяне было перакананне, што я ў Вільні — няпрошаны госць і каб сабраўся ды паехаў дахаты, ніхто не заўважыў бы.

Не маючы ні таварышаў, ні знаёмых, я самотна валачыўся па горадзе. Толькі адзін раз падчас такога блукання мне давялося адчуць, што ёсць людзі, якім я нават патрэбны.

(Працяг будзе)

НА МАЛЕНЬКІЯ НОЖКІ

У кравецкім цэху фабрыкі.

На Беласточчыне (і хіба не толькі) амаль заўсёды адчуваецца недахоп дзіцячага абутку. Таму прапанова кіраўнікоў Сямяціцкага прадпрыемства тэрытарыяльнай прамысловасці аб арганізацыі фабрыкі дзіцячага абутку была горача падтрымана з боку павятовых улад і насельніцтва.

Фабрыку арганізавана ў 1957 годзе ў Сямяцічах.

— Цяжка было нам распачынаць прадукцыю, — успамінае кіраўнік фабрыкі — Ян Неліпінскі. На Сямяціччыне, зрэшты як і на ўсёй нашай Беласточчыне, не было адпаведных спецыялістаў у гэтай галіне вытворчасці. Да працы прымаліся людзі з Сямяціч і аколіц якія не мелі ніякага ўяўлення аб механічнай прадукцыі абутку. Але з цягам часу, пад вокам высокакваліфікаваных майстраў — Яўгена Мушынскага, Мечыслава Жондло і Мар'яна Матраса, спецыяльна прыехаўшых са славутага ў краіне Радомскага абутковага прадпрыемства, былыя Сямяціцкія сяляне ставаліся кваліфікаванымі рабочымі, усё больш развівалі вытворчасць. Аб безупынным росце вытворчасці фабрыкі найлепш сведчыць факт, што калі ў 1957 годзе прадукавана тут у сярэднім толькі каля 2.000 пар абутку ў месяц, то ў 1958 годзе — каля 5.000 пар у месяц, а сёлета запланавана выпускаць каля 8000 пар добраякаснага дзіцячага абутку ў месяц. Пры тым, калектыў фабрыкі за ўсе гэтыя гады павялічыўся ўсяго толькі на 7 асоб. Зараз у фабрыцы працуе каля 80 асоб, цяпер ужо кваліфікаваных рабочых. Кошт прадукцыі адной пары такіх чаравічак, не ўлічваючы кошту матэрыяла, каштуе ўсяго толькі 8 злотых. Цана іх — 85 злотых. Вартасць месячнай прадукцыі складае ў сярэднім звыш 750.000 злотых.

Гатовыя чаравічкі высылаюцца ў магазіны. Стаяць злева: брыгадзір мантажу — Станіслаў Куніцкі, кантралёр — Янка Паўлюк, брыгадзір кравецкага цэха — Сцяпан Врубэль і кіраўнік фабрыкі — Ян Неліпінскі.

Прадпрыемства мае на тэрыторыі Сямяціцкага павета 3 уласныя крамы, у якіх прадаюцца выпрадукаваныя ў фабрыцы чаравічкі. Трэба сказаць, што яны карыстаюцца агульнай папулярнасцю сярод нашых малышоў. Толькі ў маі г. г. крама ў Сямяцічах прадала іх на звыш 70.000 злотых. Зрэшты не толькі на Беласточчыне Сямяціцкія дзіцячыя чаравічкі карыстаюцца папулярнасцю. Фабрыка мае цяпер заказы з Ольштынскага, Жэшаўскага, Шчэцінскага і другіх ваяводстваў на неабмежаваную колькасць сваіх атракцыйных вырабаў.

— Запатрабаванне на наш абутак, — кажа кіраўнік фабрыкі, — цяпер агромнае. Заказы прыходзяць з розных бакоў краіны. Каб толькі паспець прадукаваць.

У сувязі з гэтым, у недалёкай будучыні намечана далей разбудоўваць фабрыку. У бліжэйшы перыяд будзе пабудаваны новы мантажны цэх. Палепшацца таксама сацыяльныя ўмовы рабочых. А нашыя малышы будуць мець больш выгаднага абутку на свае маленькія ножкі.

тэкст і фота:
В. БАРШЧЭЎСКІ

Ці ведаеш што...

...У мінулым годзе ў Беластоцкім павеце праведзена меліярацыя на плошчы 615 гектараў за кошт дзяржавы (3670606 зл.) і 250 гектараў грамадскім працоўным абавязацельствам (кошт 278500 зл.).

У гэтым жа часе пабудавана ў вёсках 610 новых будынкаў.

*

...Сяляне Беластоцкага павета толькі ў мінулым годзе атрымалі ад дзяржавы 9.184 злоты доўгатэрміновых крэдытаў, 2208 тысяч злотых сярэднетэрміновых і 4049 тысяч злоты кароткатэрміновых крэдытаў.

*

...У вёсках Беластоцкага павета зарээстравана 780 матацыклаў не ўлічваючы матаровых веласіпедаў.

Б. НІКІЦЮК

У ІМЯ АЙЧЫНЫ

Інтэнсіўную дзейнасць праводзілі групы ім. Тэльмана пад кіраўніцтвам Васіля Трахімавіча Канцэдайлы ў раёне Палічнай. Пад канец 1942 года арганізаваўся раённы антыфашысцкі камітэт, сакратаром якога быў Ефім Паўлавіч Урбановіч — псеўданім «Максім», які нарадзіўся ў вёсцы Шанкучы, Ружанскага раёна. Камітэт даваў напрамак дзейнасці атраду ім Тэльмана. У склад камітэта ўваходзілі лепшыя дзеячы мясцовага насельніцтва і савецкія салдаты. 25 красавіка 1944 г. дыверсійная група гэтага атрада ўзарвала вялікі гітлераўскі транспарт. 10 мая 1942 г. партызанская разведка далажыла, што ў Гайнаўцы праходзіць канцэнтрацыя войска, якое будзе выкарыстана для аблавы на партызан у пушчы. Атрад ім. Тэльмана ў гэты час знаходзіўся ў Белавежскай пушчы.

Камандзір атрада загадаў неадкладна ўзмоцніць варты, далёка паставіць стражы, і павялічыць разведку.

Раніцай 15 мая 1942 года фашысты наткнуліся на пастарунак №1 і абстралялі яго з кулямёта.

Распачалася аблава. Партызанскі атрад налічваў у гэты час 65 асоб, — усе астатнія партызаны былі высланы на баявое заданне. У атрадзе знаходзілася 15 кулямётаў, 22 аўтаматы і 28 вінтовак. Аднак камандзір вырашыў уступіць у схватку з немцамі. Партызаны пакінулі зямлянку і размясціліся за паўкіламетра, непадалёку ад маста, дзе перасякаліся кварталы 573 і 540. У 8 гадзін раніцы, на месца дзе знаходзіліся партызаны, нахлынулі немцы ў колькасці 500 салдат. Яны знішчылі і спалілі партызанскую зямлянку і направіліся ў пагоню слядамі партызан. Наблізіўшыся да маста гітлераўцы адкрылі моцны кулямётны агонь. Перарваўшы агонь пусцілі сваю разведку. Партызаны прапусцілі разведчыкаў. Гітлераўцы ўпэўнены, што за мастом нікога няма, ідуць наперад.

Уладыслаў Нікса — партызанскі сувязны.

Партызаны замаскіраваныя сочаць за кожным іх рухам.

І калі нямецкія атрады былі ўжо на мосце, партызаны пракалолі іх скрыжаваным агнём кулямётаў.

Узнікла паніка і разгубленасць. Гітлераўскія салдаты падалі і кідаліся ўцякаць ва ўсе бакі.

Некалькі разоў гітлераўцы зрываліся ў атаку з мэтай перайсці мост, аднак дарэмна. За кожным разам партызанскі агонь прымушаў іх адступаць. Гітлераўцы адступілі і вышлі з лесу, пакідаючы на месце 50 загінуўшых і каля 100 раненых сваіх салдат.

Партызаны атрада ім. Тэльмана абаранілі мост. Няўдалая аблава і вялікія страты не давалі спакою гітлераўцам. На працягу некалькіх наступных тыдняў яны рыхтуюць новую аблаву.

Але спрытная партызанская разведка дакладна ведала аб гэтым.

На гэты раз немцы рушылі на партызан шасэйнай дарогай ад Белавежы.

Тэльманаўцы арганізавалі засаду на дарозе. Калі галоўныя сілы фашыстаў падышлі на адпаведную адлегласць — загаварылі кулямёты, раздаўся выбух гранат. У часе гэтай барацьбы партызаны знішчылі два поўныя грузавікі салдат. Забіты быў і палкоўнік, начальнік гестапа горада Пружаны. Гэта было вялікае баявое хрышчэнне маладога партызанскага атрада ім. Тэльмана.

У 1942 г. хутка развіваецца партызанскі рух. Безупынна ўзрастае колькасць і баявы партызанскі патрыятызм.

Яны не даюць ні мінуты спакою акупанту.

У выніку масавага развіцця партызанскага руху немцы стварылі спецыяльнае аддзяленне да вынішчэння партызан. На чале аддзялення стаяў маёр Завейлі, сядзібай якога быў белавежскі палац паляўнічых.

Аднак ні масавыя расправы, ні шыбеніцы і экзекуцыі не спынялі партызанскай дзейнасці. Маёр Завейлі хватаецца за самы выпрабаваны фашыстамі сродак барацьбы — правакацыю. Правакатарам наняўся між іншым Янка Янкушык з вёскі Горнае каля Гайнаўкі. Ён быў знаёмы з Ігарам Бабайлавым — савецкім афіцэрам, які з глыбокім даверам сказаў яму аб захаванай зброі (20 пісталетаў і некалькі скрынак з гранатамі).

У канцы 1942 г. Янкушык уступае ў рады партызан. Наладжвае кантакты з сувязнымі.

Праз некалькі тыдняў ён наведаў Іларыёна Жылюска. Карыстаючыся яго адсутнасцю ўкраў вузкачыгуначную павозку і бясследна знік. Партызаны хутка выкрылі здраду, вырушылі ў пагоню, але запозна.

Вярнуўшыся з лесу Янкушык ставіўся ў гестапа, якое накіравала яго ў аддзяленне Ляндшудцу і Юнгкаманды. У міжчасе, прабываючы ў гэтым аддзяленні, ён праходзіць адпаведную падрыхтоўку ў Бярліне.

Аляксандар Заброцкі партызанскі сувязны са Збуча, расстраляны ў Гайнаўцы 1943 г.

З настаўніцкай нівы

НАТАЛЛЯ БАРАНОЎСКАЯ

У вёсцы Паўлы, Бельскага павета, існуе пачатковая школа з беларускай мовай навучання. Кіраўніком гэтай школы з'яўляецца настаўніца Наталля Бараноўская. Вучыць яна ў Паўлаўскай школе з першых дзён пасля вызвалення, калі толькі арганізавана школу. Вядома, тады яшчэ зусім іншымі былі ўмовы працы і настаўніцы давялося многа перажыць, ды нямала папрацаваць, каб паставіць школу на ногі. Будынак у якім цяпер змяшчаецца школа, быў тады завалены смеццем (немцы змясцілі там нейкі магазін). Не было вокан, парт, не гаворачы ўжо аб навуковых дапаможніках. Але зарадная настаўніца нават і пры такіх дрэнных умовах патрапіла арганізаваць вучобу. Яна звярнулася за дапамогай да сялян і школа хутка мела стол, парты, вокны. На ўроках матэматыкі навуковымі дапаможнікамі былі ў яе фасоля, палачкі і іншыя не зусім хітрыя рэчы. Але навука ішла бесперапынна.

Цяпер зусім іншы выгляд мае школа ў Паўлах. Тут усюды парадак і чысціня. Вакол школы зроблена прыгожая агарожа, пасаджаны кветкі. Ва ўсім гэтым не малы ўдзел настаўніцы Бараноўскай. Шмат былых выхаванкаў паважанай Наталіі Бараноўскай ужо выйшла, так сказаць, на шырокі свет. Некаторыя з іх займаюць адказныя становішчы ў Бельску і другіх гарадах краіны. Некаторыя працуюць на сваіх гаспадарках у Паўлах. Яны ўжо дарослыя людзі, але і надалей утрымоўваюць сувязь са сваёй настаўніцай. Часта заходзяць да яе, каб параіцца ў той ці іншай справе.

Наталля Бараноўская актыўна ўдзельнічае і ў грамадскім жыцці вёскі. Калі адбываецца нейкая акцыя (нпр. агульны перапіс ці іншая) у ёй, як правіла, актыўна ўдзельнічае настаўніца.

— Нашая настаўніца мае правідловы погляд на кожную справу, — з гонарам гавораць аб ёй людзі.

І таму ўсе яе тут паважаюць і шануюць.

Наталля Бараноўская з'яўляецца пастаянным чытачом і падпісчыкам «Нівы». Яна таксама вялікі яе прапагатар сярод жыхароў вёскі.

— Кожны беларус, абавязаны чытаць свой часопіс, — гаворыць яна неаднойчы.

Мне, як пісьманосцу Наталля Бараноўская шмат дапамагае ў прапагаванні нашага часопіса.

УЛ. ГУРАЛЕЎСКІ
пісьманосец паштовай установы ў Рыбалах

14-гадовы музыкант

Вася Аверчук з Гарадка мае ўсяго 14 год. Ужо з самых малых гадоў, яго захапляў чароўны свет музыкальных гукаў. Радасць хлопчыка не мела граніц, калі нядаўна бацька купіў яму акардэон. Ужо цяпер Вася ўмее прыгожа іграць.

Варта каб Аддзел Культуры ў Беластоку зацікавіўся таленавітым хлапчуком і дапамог яму паступіць у музыкальную школу. (с)

Жніўная

Дожалі жыто
аж до облогу,
Подзенькуемо
той пану богу.

А на облогу
скакалі козы,
Дожалі жытко
дзяўчынкі гожы.

Ой на облогу
скакалі жабы,
Дожалі жытко
і старые бабы.

Запісала ад Паўліны Ныч год 66 у Ціванюках Беластоцкі пав. Люба Красоўская.

Прадстаўнікі негрыцянскай моладзі ў Белавежы

12 жніўня г. г. жыхары Белавежы мелі гонар прыняць у сябе незвычайных гасцей. А менавіта, Белавежу наведала 20-ціасабовая група прадстаўнікоў негрыцянскай моладзі з Бразіліі. Яны як удзельнікі VII Фестываля моладзі і студэнтаў у Вене, наведалі м. інш. і нашую краіну.

Маладыя бразілійцы пабывалі ў Народным музеі ў Белавежы і Запаведніку. Прадстаўнікі Паўятовага Камітэта ЗМС у Гайнаўцы паднеслі мілым госцям рэзьбаную фігуру зубра і перказалі шчырае прывітанне ад імя ўсёй моладзі Гайнаўшчыны.

(м. к.)

Н Ы

5)

Паганы здраднік нанёс вялікую шкоду партызанскаму падполлю. Ён выдаў у рукі гітлераўцаў самых ахвярных і ідэйных дзеячоў.

У прыгаворы з 24 ліпеня 1953 г. выданым Ваяводскім Судом у Беластоку ў чацвёртым карным аддзяленні на выезной сесіі ў Бельску між іншым гаворыцца:

«На тэрыторыі Бельскага павета Ян Янкушык, дзейнічаючы на карысць нямецкай дзяржавы, выдаў жандармам Васіля Канцэдайлу — камандзіра атрада імя Тэльмана, Янку Міхальчука, Уладыслава Лапінскага, Іларыёна Жылюка, Аляксандра Радчэнку, Янку Верямюка, Міхася і Марыю Скепко, Пятра і Аляксандра Грыгарукоў — сувязных партызан — гэта значыць асоб, якія праследваліся гітлераўцамі за палітычную дзейнасць. Усе яны былі зверскі памардаваны. Янкушык удзельнічаў у экзекуцыі Міхася Скепко, якога павесілі ў Белавежы. У вёсцы Збуч прысутнічаў у час арышту Іллі Герасімчука і Фёдара Заброцкага. Як шуцман, пабіў Амельяна Целянчука з вёскі Збуч. Васіль Канцэдайла загінуў наступным чынам: ён прыйшоў на кватэру Грыгарука ў Збучы, каб забраць боепрыпасы, падрыхтаваныя гаспадаром. Быў вельмі перамучаны і лёг на ложак адпачыць. Раптам, неспадзявана ўварваліся гітлераўцы, выламалі дзверы і ўварваліся ў хату. Канцэдайла хутка з'арыентаваўся ў становішчы і спрабаваў уцякаць праз акно, але ззаду даляцела да яго куля. Васіль Канцэдайла ўпаў нежывым.

У гэтай акцыі прымалі таксама ўдзел Ян Янкушык і Пёнтэк з Гайнаўкі. Ахвярны агент гестапа Янкушык камандаваў гітлераўцамі ў час нападу на групу партызан каля вёскі Скрыплева. У барацьбе загінула чатырох партызан, а шэсць было параненых».

Як не намагаліся немцы знішчыць партызанскі рух, але ён усё больш разгортваўся. Сілу і моц партызан ім асабліва давялося адчуць ноччу з 6 на 7 лістапада 1942 года. Партызаны ў гонар 25 гадавіны Кастрычніцкай Рэвалюцыі ўзарвалі транспарт вагонаў і паравозы на шляху Гайнаўка — Нараўка, Белавежа — Гайнаўка, Чаромха — Нурэц.

Жыхары Нараўкі, героям паўшым у барацьбе з гітлераўцамі, паставілі помнік.

Насельніцтва Гайнаўкі са здзіўленнем і вялікай радасцю ўспрыняло баявыя акцыі партызан. Гітлераўскі акупант атрымаў заплату за тэрор і гвалт над народам.

(Працяг будзе)

Ці будзе пабудаваны Дом — помнік К. Каліноўскага?

Мы атрымалі некалькі лістоў у якіх нашы чытачы пытаюць, ці будзе ў Беластоку пабудаваны Дом-помнік К. Каліноўскага, аб якім мы даволі шырока пісалі ў канцы мінулага і на пачатку гэтага года.

Лісты з пытаннямі нашых чытачоў гавораць аб тым, што памяць аб вялікім сыне беларускага і польскага народаў, Кастусю Каліноўскім, жыве ў нашым народзе. Бо сапраўды К. Каліноўскі на гэта заслугоўвае. І калі б такі Дом пабудавана ў Беластоку, гэта быў бы найлепшы помнік вялікаму герою.

Ці будзе пабудаваны такі Дом?

На гэтае пытанне нельга адказаць адным словам — так, або не.

Пабудова Дома-помніка К. Каліноўскага залежыць ад грашовых складчын нашага грамадства. Як дагэтуль, складчыны вельмі малыя. Камітэт пабудовы Дома - помніка К. Каліноўскага сабраў усяго 121.000 зл. Зразумела, што за гэтыя грошы не зможам пабудаваць Дом, у якім — як мы пісалі — быў бы беларускі тэатр, ці сцэна для мастацкіх гурткоў і г. д.

Камітэт пабудовы Дома - помніка К. Каліноўскага запланаваў сваю дзейнасць да 1964 г. Да гэтага часу Камітэт павінен:

1) Пераіменаваць вуліцу Новасасновую ў Беластоку на вуліцу К. Каліноўскага.

2) На радзіме К. Каліноўскага ў Мастаўлянах умураваць у новапабудаваную школу мемарыяльную дошку і прысвоіць гэтай школе яго імя.

3) На працягу 5 год, Камітэт пры дапамозе ўсяго грамадства мае сабраць сродкі на пабудову Дома - помніка К. Каліноўскага ў Беластоку і ў 100-гадавіну смерці закласці фундамент пад гэты Дом.

Як мы ўжо пісалі, першы і другі пункт выкананы.

Вуліцы Новасасновай у Беластоку прысвоена імя К. Каліноўскага. Мастаўлянскай школе 22 ліпеня г. г. прысвоена імя вялікага змагара і ўмуравана прыгожую, мармуровую мемарыяльную дошку.

Як бачым Грамадскі Камітэт нешта зрабіў і далей жыве думкай аб выкананні трэцяга галоўнага задання — пабудове Дома-помніка К. Каліноўскага. І калі сапраўды ўсё польскае і беларускае грамадства на Беласточчыне возьмецца сур'ёзна за справу, тады і гэтае вялікае заданне будзе выкананым.

Думаем, што нашыя чытачы выкажуцца на гэтую тэму.

Чакаем лістоў і прапаноў.

ДА ЎВАГІ ЧЫТАЧОЎ

Ваяводскі Аддзел Культуры ў Беластоку супольна з Галоўным Праўленнем Беларускага таварыства арганізуюць восенню выстаўку беларускай народнай творчасці. На выстаўцы будуць паказаны старадаўнія беларускія дываны, вырабы з лазы, рознага роду арыгінальныя ганчарскія вырабы і народныя ўборы.

Дарагія чытачы! Можа хто з Вас або Вашых суседзяў мае такія цікавыя рэчы. Просім паведаміць рэдакцыю «Нівы».

Ці сапраўды існуе „СНЕЖНЫ ЧАЛАВЕК" 2)

Вось, што расказаў ДАСТБАЕЎ ДУВОНА, кіргіз, 72 гады: (Тахтамыш, 8 жніўня 1958 г.)

«Справа была ў Кітаі. Аднойчы чатырох людзей паехала на паляванне. Адзін з іх раніў архара і пайшоў за ім уверх (у гару), астатнія засталіся ўнізе. Ранены архар лёг. Паляўнічы схапіў архара, зарэзаў яго, зняў шкуру і схаваў Раптам паляўнічы пачуў моцны крык, падобны на чалавечы. З'явіўся хтосьці, падобны на чалавека, толькі большы і пакрыты кароткай поўсцю, падобнай на поўсць вярблюда.

Адкляўшы ў бок ружжо, паляўнічы пачаў з ім весці барацьбу і паваліў яго на зямлю. Узяў вяроўку і звязаў яго па руках і нагах. Пачуўшы шум, прыйшлі другія паляўнічыя. Яны вельмі перапалохаліся, хоць голуб-яван ляжаў звязаны. Тады паляўнічы сказаў ім: «Чаго вы баіцеся, я ж адзін яго перамог, падыдзіце дапамагчы». Аднаму з іх ён даручыў прывесці яка, каб на ім перацягнуць гэтую істоту ўніз, у лагер. Для палонніка давалі смажанае мяса, але ён яго не еў, толькі сырое.

Наступіла ноч. Усе пераначавалі ў лагеры. На наступны дзень пагрузілі на якаў забітага архара і голуб-явана і павезлі дамоў. Знялі з яка, прыцягнулі ў дом. Раніцай паслалі ў Ташкурган, каб паведаміць кітайскіх улад аб здарыўшымся. З Ташкургана прыслалі некалькі чалавек з коньмі і калёсамі і забралі голуб-явана. Паляўнічаму далі многа грошай і падарункаў і вельмі дзякавалі. Што далей было з голуб-яванам, невядома. Мне гэта расказваў малодшы брат бацькі.

Паляўнічага звалі Назарбаатыр, ён быў вельмі сільным чалавекам. Нарадзіўся і памёр у Кітаі Усё расказанае адбылося таксама ў Кітаі, у мясцовасці Тэкеліджайляў, адміністратыўна падпарадкаванай Ташкургану. Апісаная падзея адбылася мабыць, у 1912 годзе».

*

Дырэктар Непальскага дзяржаўнага музея ЧАНДРА МАН МАСКЕЙ. Яму было зададзена пытанне: што ён ведае, аб «снежным чалавеку»?

Пан Чандра Ман Маскей адказаў, што ў распараджэнні Непальскага дзяржаўнага музея знаходзіцца фатаграфія муміфікаванага трупа дзіцяці «снежнага чалавека». Фатаграфія была зроблена ў музеі і з муміі, якая была ў музеі ўсяго некалькі дзён. Уладарнікам яе з'яўляецца асабіста знаёмы пану Чандра Ман Маскей, грамадзянін, які пражывае ў г. Катманду. Ён атрымаў яе якімсьці шляхам з «другога боку Гімалаяў», гэта значыць з Тыбета.

Труп дзіцяці мае бясспрэчныя прыкметы мужчынскага полу, магчыма нованароджаны. Высушаны ён мае ўсяго 8—9 дзюймаў (20—23 см.) у даўжыню. Шкура цёмна - карычневага колеру, без валасоў. На твары вельмі маленькія запалыя вочы. Рукі непрапарцыянальна доўгія ў параўнанні з рукамі чалавека. Агульнае ўражанне пана Чандра Ман Маскей: труп нагадвае не малпу і не сучаснага чалавека, а хутчэй дагістарычнага.

Гаворыцца ў нас, што месяц садзейнічае хваробе зв. лунатызмам. Даўней людзі верылі ў гэта. Лунатызм утворана ад лацінскага: luna — што азначае месяц.

У сапраўднасці паміж месячным святлом і лунатыкамі няма ніякай сувязі. (Можа проста ў месячную ноч лягчэй заўважыць лунатыка).

У некаторых выпадках лунатык зрываецца са сну, выходзіць праз акно на балкон, або на дах і ходзіць па ім, аўтаматычна захоўваючы раўнавагу цела. Пры раптоўным крыку, выстрале і т. п. можа раптоўна збудзіцца, пры тым страціць хвілёвую раўнавагу і можа ўпасці. Здараліся выпадкі, якія кончыліся калецтвам, а нават смерцю людзей, тых што ходзяць у сне.

Лунатызм — гэта псіхалагічнае і фізіялагічнае расстройства. Выклікае яго моцнае расшчапленне мазговай кары. Такі стан узнікае пераважна ў дзяцінстве, з прычын часта малаважных. У пазнейшым дзяцінстве і ў перыяд палавой спеласці лунатызм можа мець поўныя скрытыя ці яўныя псіхічныя канфлікты, якія часта выступаюць у гэты перыяд жыцця чалавека. Лунатызм — гэта асобы від гістэрыі, падачкі, толькі ў адрозненні ад апошніх выступае ў сне.

Стан лунатызма можа выступаць у некалькіх членаў адной сям'і напр. у маці, дачкі і сына — тады сведчаць аб асаблівай фізіялагічнай ненармальнасці арганізма.

Існуе думка, што алкагалізм і туберкулёз у бацькоў ці дзядоў садзейнічаюць хваробе лунатызма ў дзяцей.

Лячэнне дзяцей заключаецца ў дапамозе пры пераадольванні імі псіхічных цяжкасцей і канфліктаў, якія маглі б у будучым перарадзіцца ў лунатызм. Неабходна таксама звярнуцца за дапамогай да лекара.

ЖАНЧЫНЫ ШАФЁРАМІ

У Пекіне ў сучасны момант больш двухсот жанчын працуе шафёрамі таксовак.

Яшчэ зусім нядаўна важным сродкам камунікацыі былі рыкшы, а ў сучасны момант многія з былых рыкшаў працуюць у прамысловасці, альбо знайшлі сабе іншыя прафесіі. Павялічылася колькасць таксовак. Усе жанчыны - шафёры маюць менш 25-ці год. Найменшая адукацыя — пачатковая.

Толькі пасля заканчэння навукі яны атрымліваюць грошы, а па 6-ці месяцах — поўныя правы вадзіць аўтамабіль.

З мінулага года жанчыны ў Пекіне працуюць таксама шафёрамі аўтобусаў і тралейбусаў.

ДАГІСТАРЫЧНЫ ЗААПАРК

У Канадзе ў горадзе Калгары існуе заапарк, у якім жывуць вельмі цікавыя звяры. Між іншымі тут знаходзіцца брантазаўр — прадстаўнік групы дзіназаўраў, якія жылі на зямлі дзесяткі мільёнаў год таму назад. Якім чынам гэты звер апынуўся тут у заапарку?

У 1935 годзе сталяр з горада Калгары, Джон Канерва, на падставе шкілетаў знойдзеных падчас раскопак зрабіў макет у 20 метраў вышыні. Макет паказвае звера такім, якім ён быў у сапраўднасці. Апрача таго ў заапарку ёсць яшчэ 43 макеты іншых звяроў, якія даўно ўжо загінулі.

Толькі для закаханых

САРДЭЧНЫЯ ТАЙНЫ

Я вельмі нешчаслівы. Кожная дзяўчына крыху «пахадзіўшы» кідае мяне. Якія прычыны гэтага — не ведаю.

Я мару аб вялікім, сумленным, пастаянным і верным каханні, мару аб дзяўчыне, якая б зразумела мяне і бліжэй мною зацікавілася.

Сябры кажуць, што я ў адносінах да дзяўчат занадта нясмелы і занадта рамантычны. А я адчуваю сабе самотна. Ю. П.

Здаецца, што сябры маюць рацыю. Больш адвагі, смеласці, напэўна не зашкодзіць у тваіх адносінах да дзяўчат.

Ты пішаш, «мару аб дзяўчыне, якая б бліжэй мною зацікавілася».

Ініцыятыва ў навязанні бліжэйшага знаёмства належыць да мужчыны, а не да жанчыны. І ўвогуле памятай, каб будучы з дзяўчынай ты не быў нудным. Старайся быць вясёлым, бадзёрым, пазнай яе густ і гавары аб іх. Напэўна тады ніколі цябе не кіне.

СЭРЦАЙКА

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

ШУМ МАТОРАЎ ШКОДЗІЦЬ ДЛЯ ПЧОЛ

Сялянам, якія жывуць каля ваеннага аэрадрома непадалёку ад Пізы, выміраюць пчолы. У сувязі з тым, што да гэтага часу не ўдалося выкрыць ніякай хваробы, якая магла б быць прычынай гэтага, сяляне мяркуюць, што пчолы выміраюць ад шуму, які выклікаюць маторы самалётаў.

НАЙБОЛЬШЫ ГАДЗІННІК ПРЫВОДЗІЦЬ У РУХ НАЙМЕНШЫ

Найменшы гадзіннік на свеце дыяметрам у 1 міліметр — рухаецца з дапамогай механізма найбольшага ў свеце гадзінніка, скантруяванага Камілям Фестрэтам у Сэнт Тронд (Бельгія).

Гэты агромны астранамічны гадзіннік важыць 4.000 кг. Ён мае дзвесце цыферблатаў, якія даюць інфармацыі аб планетарнай сістэме, гадзінах марскіх прыліваў у найважнейшых партах, аб датах важнейшых рэлігійных свят, паказвае гадзіны ў двухсот краінах.

Найменшы ў свеце гадзіннік апраўлены ў пэрлу і прымацаваны да цыферблата астранамічнага гадзінніка, які і прыводзіцца ў рух.

АЎТАМАБІЛІ БЕЗ ПАЛІВА

Праз 15 — 20 год настане век аўтамабіляў, якія будуць рухацца без бензіна і электрычных правадоў. У зямлі, пад вуліцай, будуць пракладаныя правады з токам высокай частаты, якія прывядуць у рух аўтамабіль з адпаведным электрычным маторам. Электрычны ток будзе скарыстоўвацца толькі падчас руху аўтамабіля.

СТО ПАТОМКАЎ

Звыш ста зяцёў, унукаў і праўнукаў пакінуў па сабе Тодар Саколіч з Сіярынскай Волі (Сярэдняя Сербія), які памёр ва ўзросце 108 год. Ён нарадзіўся ў Гэрцагавіне ў 1840 годзе і браў удзел у гэрцагавінскім паўстанні 1875 года, а пасля пасяліўся ў Сербіі.

Пятнаццаць год ён пражыў у выкапанай ім зямлянцы, пакуль не пабудаваў сабе дом. Цяжкія жыццёвыя абставіны не зламалі гэтага моцарнага чалавека, які да апошніх часоў жыцця цешыўся добрым здароўем.

МАРШАЛ, ЯКІ НЕ ЎМЕЕ СТРАЛЯЦЬ

На спартыўнае спаборніцтва па бегу ў Нікозіі на Кіпры былі запрошаны маршал паветраных сіл, галоўнакамандуючы брытанскім паветраным флотам Вільям Мак Дональд, які павінен быў адкрыць спаборніцтвы. Нікому і ў галаву не прышло, што маршал не ўмее абыходзіцца з аружжам Ён выставіў спартсменаў і даў звычайную ў гэтых выпадках каманду: «На месца» — гатова! — і — выстраліў проста сабе ў нагу.

ТАРНОПАЛЬСКІ СЕЛЬГАСГУРТОК

Хоць у Гайнаўскім павеце мала яшчэ зарганізавана сельгасгурткоў, але некаторыя з іх маюць ужо пэўныя дасягненні. Члены іх абмяркоўваюць у сучасны момант канкрэтныя планы, з мэтай рэалізацыі пастаноў II Пленума ЦК ПАРП і IX Пленума НК ЗСЛ у галіне развіцця сельскай гаспадаркі.

Сельгасгурток у Тарнопалі (ГРН Лука), налічвае зараз 21 членаў. Тарнопальскія сельгасгуртоўцы купілі нядаўна агрэгат да малацьбы, кошт якога пакрылі часткова з уласных грашовых укладаў (8 тыс. зл.), а рэшту — з дзяржаўнай пазыкі. У хуткім часе плануюць купіць трактар і ўсе неабходныя прылады для апрацоўкі зямлі. 25 прац. коштаў гэтага камплета машын пакрыюць сельгасгуртоўцы з уласных укладаў, а рэшту — з ФРР.

Такім чынам, тарнопальскія сельгасгуртоўцы вырашылі ў першую чаргу механізаваць рольную гаспадарку ў сваёй вёсцы. Адначасова яны ў меру сваіх магчымасцей будуць пашыраць плёны пашавых культур, каб стварыць добрыя ўмовы для жывёлагадоўлі. Ужо ў г. г. члены гуртка пасеялі «паплёны» на плошчы каля 15 га. На пожні пасеяна рэпу і сарадэлю. У пасевы пашавых культур уведзены новыя пашавыя расліны, як кармавы сланечнік, кукуруза і кармовая капуста.

Ураджай усіх гэтых культур сельгасгуртоўцы прызначаюць на сілас. Дарэчы, ужо пабудована 5 сіласных ям.

Каб ліквідаваць недахоп кармоў, члены гуртка плануюць пасеяць азімую вейку. Зложана ўжо ў ПЗК і ОР у Гайнаўцы запатрабаванне на 35 кг. насення.

З вялікай ахвотаю і падтрымкай члены гуртка ў Тарнаполі сустрэлі прапанову ПЗК і ОР, каб арганізаваць «зарадовую» фэрму гадоўлі свіней у сваім гуртку.

(м. к.)

„Ціхі Дон"

Вялікай папулярнасцю цешыўся ў Гарадку (Беластоцкі пав.) савецкі кінафільм «Ціхі Дон». На ўсіх сеансах гэтага кінафільма, зала ў Гарадку была перапоўнена гледачамі. Кінафільм «Ціхі Дон» дэманстраваўся таксама ў вёсках Страшава і Мялешах (Беластоцкі пав.)

Агулам кінафільм «Ціхі Дон» у Гарадку, Страшаве і Мялешках глядзела звыш 5 тысяч гледачоў

А. С.

СУСТРЭЧА

8 жніўня ў мясцовай святліцы ў Нараўцы адбылася сустрэча прадстаўнікоў аховы чыгункі з войскам аховы граніцы, прысвечаная супрацоўніцтву ВОП і чыгуначнай аховы. Дэлегацыю з белавежскай стражніцы ВОП узначальваў яе афіцэр гр. Рышард Латасінскі, чыгуначнікаў — камендант семяноўскай вартоўні гр. Мікалай Тарасевіч. На ўрачыстасць прыбыла моладзь і старэйшыя жыхары з навакольных вёсак. Пасля афіцыйнай часткі адбылася агульная забава, пад музыку вайсковага аркестра. У час перапынку моладзь спявала песні.

Для жыхароў Нараўкі гэта была не малая падзея, тым больш, што ніколі дагэтуль не было ў Нараўцы падобных мерапрыемстваў. Прысутныя на сустрэчы складаюць падзяку яе арганізатарам і спадзяюцца, што падобныя сустрэчы будуць і ў далейшым.

В. КЛІМЮК
(Нараўка)

Развіццё аховы здароўя на Дамброўшчыне

Няхай чытачы выбачаюць за параўнанні, але без іх немагчыма абыйсціся. Яны найлепш паказваюць той велізарны крок, які зрабіла народная ўлада ў справе сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне.

На тэрыторыі цяперашняга Дамброўскага павета перад вайной было ўсяго 2 вольнапрактыкуючых лекары. Не было нават найменшага медыцынскага пункта!

А цяпер? Ёсць тут чатыры медпункты, 3 радзільныя дамы, 2 пункты аховы здароўя. У павеце працуе 4 лекары і 7 фельчараў. Ёсць адна карэтка «пагатовя».

Ужо ў гэтым годзе будзе закончана пабудова новай вялікай бальніцы на 52 ложкі. Тут будзе працаваць яшчэ 4 лекары. У бліжэйшы час мястэчка Ліпск атрымае новы асяродак здароўя і радзільную клініку.

У канцы наступаючай сямігодкі — у 1965 годзе — на Дамброўшчыне будзе жыць і працаваць 15 лекараў.

(ся)

На здымку: планавая дабыча торфа ў Тынявічах Вялікіх.

ТОРФ ГЭТА БАГАЦТВА

Шмат нашых сялян не ведае аб тым, што торф з'яўляецца вялікім багацтвам тых, якія яго маюць.

А залежы торфа на Беласточчыне вялікія. Амаль у кожнай вёсцы можна знайсці хаця б невялікі кусок тарфавіска, які можна выкарыстаць калі ўжо не на апал, то на ўгнаенне нашых палёў. Компаст з торфу гэта сапраўднае ўгнаенне, якое дае ўжо ў першым годзе добры ўраджай збожжавых культур (асабліва на пясчаных землях).

Чаму ж не выкарыстаць торф на ўгнаенне?

Паглядзіце на здымак. Вось які ячмень выгадаваў Мікалай Цасім з вёскі Семяноўка пасля прымянення тарфавых угнаенняў.

У вёсцы Тынявічы - Вялікія ёсць каля 1.150 га залежаў торфа. Таўшчыня пласта даходзіць тут да 4,5 м.

І. ДЗЕЦЯНТКОЎСКІ

Новая школа

З пачаткам верасня г. г. адкрывае для крушынянскіх і навакольных дзяцей свае гасцепрыймныя дзверы новая школа ў Крушынянах. Дзеці з радасцю чакаюць гэтай хвіліны, са страхам успамінаючы старую, халодную і сырую школу.

Новая школа пабудавана з дзяржаўных сродкаў на працягу 10-ці месяцаў. Гэта прыгожы будынак, які мае 4 класы і настаўніцкі пакой. Дзяржава выдала на пабудову школы 190 тыс. зл. Акрамя патрэбнага абсталявання школа атрымала фотаапарат, акардэон, 4 скрыпкі, гітары і мандаліны.

Жыхары Крушынян і навакольных вёсак шчыра ўдзячны народнай уладзе за каштоўныя падарункі, але... Вось гэтае «але» і псуе ўсю справу.

Музычны інструмент чакае зусім незавідны лёс, застаецца невыкарыстаным і пакрыецца тоўстым слоем пылу. Уся бяда ў тым, што ў школе няма ніводнага настаўніка, які змог бы весці навучанне ігры на атрымалых інструментах.

Звяртаемся да школьных улад і просім памагчы крушынянскай школе.

Л.

Садавод

Амаль на ўсю ваколіцу Ізыдар Сухоцкі з вёскі Тэалін, Сакольскага павета праславіўся тым, што вырасціў прыгожы, малады сад. Сухоцкі і яго сад з'яўляюцца прыкладам для іншых гаспадароў. Ён даказвае другім, што, працуючы на гаспадарцы, можна адначасова займацца і садаўніцтвам, якое дае не малы даход, асабліва тады, калі ўраджайны год. — А год заўсёды будзе ўраджайным для садаўніцтва, толькі трэба пры гэтым карыстацца кніжкай» (сучасная агратэхнікай), якая павучыць і падкажа ў незразумелай справе — гаворыць Ізыдар Сухоцкі.

Таму амаль усе гаспадары ў вёсцы Тэалін па прыкладу Сухоцкага стараюцца завесці ў сябе прыгожы сад.

(яб)

Нам хочацца жыць лепш

Паважаны рэдактар! Многа ў «Ніве» пішаце аб культурна - асветнай працы. Гэта добра. І я хацеў бы, каб у нашай вёсцы было таксама весялей. Як прыдзе нядзеля, сапраўды няма дзе дзецца. Часам іду да дзяўчат з суседняй вёскі, там патанцуем (калі ёсць забава), паспяваем, а часта і вып'ем. Вернешся дадому, галава баліць і думаеш: нашто я піў гэтую гару...

А што рабіць, каб жыццё нашай моладзі было больш вясёлым. Мы маладыя, нам хочацца жыць лепш, чым жылі нашыя бацькі. А як гэта зрабіць, падказаць няма каму.

ВАСІЛЬ КРУЧКЕВІЧ

Паважаны чытач! Вашае пытанне дзволі складанае і нялёгка на яго ў гэтым кутку адказаць. На нашу думку, трэба перш за ўсё пачаць працу ў вашым асяроддзі ад малых спраў. Паклічце сваіх сяброў і абмяркуйце, што ў вашых умовах можна арганізаваць. На пачатак арганізуйце экскурсіі, гурткі мастацкай самадзейнасці. Падумайце аб арганізацыі спартыўнай групы. Напрамак у спорце выбірайце самі.

Станьце ў рады арганізатараў культурнага жыцця на вёсцы. Супольная праца дасць вам многа асабістага задавальнення.

А калі ёсць у вас ахвота да грамадскай працы, тады пераможаце ўсе цяжкасці і вы зробіце многа добрага для вашай вёскі, для нашай грамадскасці. Жадаем поспехаў.

РЭДАКЦЫЯ

Прыкладны пісьманосец

Толіка Наўмовіча з крушынянскай пошты знаюць сяляне, як прыкладнага пісьманосца і палымянага прапагандыста «Нівы».

Не ўзіраючы на пагоду, гр. Наўмовіч рэгулярна даручае пісьмы і газеты. Жадаем яму поспехаў у яго працы.

„NIWA"

Organ ZG BSTK. Adres ZG BSTK: Białystok M. C. Skłodowskiej 7, tel. 54-14.

Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 37-41, red. naczelny i sekretariat 25-89.

Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".

Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14.40 zł. rocznie — 28,80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą: kwartalnie — 10.13 zł. półrocznie — 20.30 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.

Zamówienie na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA", Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16.

Nkt 5150 P-3

ЖНІВО У СЯМЯЦІЧАХ

Незвычайнае гэта было жніво. Адбывалася яно 30 ліпеня г. г. у пасляабедні час, на рынку ў Сямяцічах. Сабраўся натоўп жыхароў горада (пераважна дзеці), пасажыры некалькіх аўтобусаў ПКС і двух міліцыянераў.

А было так:

З трэскам расчыніліся дзверы мясцовага рэстарана і з іх потырч паляцеў «скошаны» саракапяціградуснай «каласок». За ім вышаў другі, падкошаны гэтай жа прыладай. Ён асцярожна ўзяў пад рукі зусім скошанага і пацягнуў яго ў бок скверыка. Палажыўшы яго на траву ён ізноў падаўся ў рэстаран.

— Яшчэ пайшоў піць, — абыякава заўважыў адзін з міліцыянераў.

Але не, раптам ён з'явіўся з другім зрэзаным «каласком» на плячах і павалок яго да першага. Гэты быў зусім непрытомны. Ногі яго бязладна цягнуліся па засмечаным бруку.

— .Ногі падымі, а то абцасы чалавек паадрывае, — параіў нехта. Другі нехта піскліва захіхікаў. На скверыку побач сябе, як снапы, ляжалі два п'яніцы. Над ім гудзеў рой мух. Цесным кругам акружылі іх дзеці. Бліжэй падышлі міліцыянеры. (Усё ж-такі гэта нейкая разрыўка ў іх аднастайнай працы).

Трэці п'яніца знік. Але незадоўга вярнуўся з фурай. Ён пад'ехаў да тых, што ляжалі, і, быццам зарэзаных бараноў паваліў іх у воз. Стукнуўшы лейчынай каняку — паехаў.

— Што гэта за людзі, — звярнуўся я да міліцыянераў.

— Ды гэта браты, з Крупіц.

— А, як называюцца?

— А навошта вам ведаць, як называюцца, іх і так тут усе ведаюць. Звыкліся з імі. І няма тут нічога незвычайнага.

Палічыўшы размову закончанай, міліцыянеры адыйшлі.

Разыходзіліся людзі. З рэпрадуктара павешанага сярод рынку перадавалі радыёперадачу аб барацьбе з алкагалізмам.

ШУЛЯК

Паваліў іх на воз, як зарэзаных бараноў...

...І стукнуўшы лейчынай каняку намагаўся ўцячы перад фотааб'ектывам.

НАШЫ ДЗЕЦІ

АПРАЎДАЎСЯ

Бацька — злосны:

— Навошта ты, сынку, ганяеш кароў цераз лубін?

Сын:

— Не, тата, я ганяю цераз жыта.

РАЗМОВА

— Сколькі твая маці мае курэй,— спытала цётка ў Мішы?

— Тры чырвоныя, чатыры чорныя, тры рабыя і яшчэ некалькі белых.

РАЗУМНЫ ЎНУЧАК

— Ой, унучак, — кажа бабка, — памрэ твой дзед.

— Нічога, бабуся, бусел другога прынясе.

— Але ж буслы толькі малых дзяцей носяць.

— Не турбуйся, бабуся, бусел табе і старога знойдзе.

А. С.

НЕ ЎМЕЕ

— Чаму ты так памалу пішаш пісьмо? — пытае ў Васі Толік.

— Бо мой брат яшчэ не ўмее хутка чытаць — адказвае Вася.

А. С.

ПАСАДЖУ Я КВАСОЛІНУ

Апрацоўка Г. Р. Шырмы.
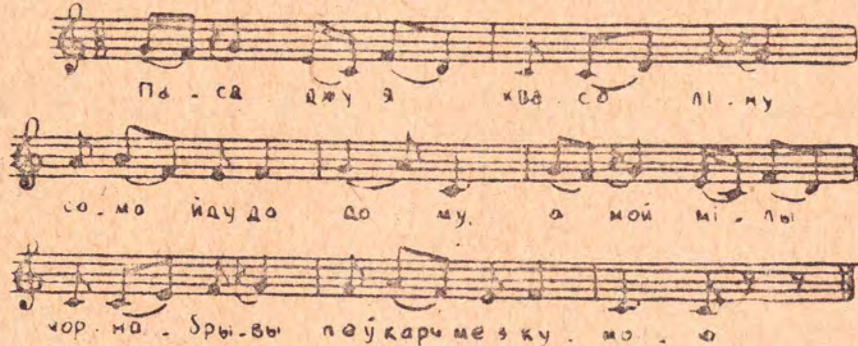
Пасаджу я квасоліну,
Сама йду да дому,
А мой мілы чорнабрывы
П'е ў карчме з кумою.

Ой, не добра, не хораша,
Мой міленькі, робіш,
Як дзень, як ноч п'янюсенькі
І з кумою ходзіш.

Годзе, мілы чорнабрывы.
І з кумою піці,
Ой, хадземо да доманьку
Вячэру варыці.

— Мая міла, чорнабрыва,
Яшчэ вазьму кварту,
Кума мая харошая
Яшчэ болей варта.

Пад вішнямі, чэрэшнямі
Палягалі спаці, —
Мая міла чорнабрыва,
Не дай людзям знаці!

Я малада, як ягада,
Тады не ўтрывала,
І вышаўшы на вуліцу
Усім людзям сказала.

Там за садам, за гародам
Йшчэ за пералазам
Іскавалі куму з кумам
Ды абое разам.

— За што ж цябе, мой міленькі,
Разам іскавалі?
— То за тое, мая міла,
Што з кумою спалі.

Без подпісу.

ЗРАЗУМЕЎ

На ўроку рэлігіі ксёндз пытае:

— Чым можна адкупіць грахі?

— Гарэлкай, — выкрыкнуў Коля.

— Дурань, ты, — узлаваўся ксёндз.

— Грахі можна адкупіць пакутай.

А Коля даказвае:

— Прошэ ксёндза, мой тата часта робіць авантуры. Дзядзьку выбіў два зубы, а за літроўку гарэлкі войт выдаў яму пасведчанне маральнасці.

Прыслаў
ПЕЦЯ АБРАМЧУК
Ягаднікі, п-та Старакорнін
Гайнаўскі павет

ЗМАРНАВАНЫ ЧАС

Кажуць: у час палявых работ кожная хвіліна дарагая. А я Вам скажу, людкі мае мілыя, у сельскай гаспадарцы кожны дзень дарагі.

У гаспадарцы штодзень работы па вушы. Сам чорт не пераробіць. Таму чэрці і баяцца паказацца на гаспадарцы.

Праз цэлы дзень гаспадар і ў полі пагуляе і каля худобы паскача, і на гародзе нахіляецца, і яшчэ нешта зрабіў бы, але ноч перашкодзіць рабоце.

Нажаль некаторыя персоны не даражаць часам селяніна. Асабліва махлююць чужым часам нашыя скупачныя пункты.

На рынку скупшчыкі спяшаюць купіць яйкі і масла — баяцца, каб гаспадары не паспелі прадаць прадуктаў гарадскому насельніцтву — а з прыёмам зерня, мяса і шэрсці зусім не спяшаюць.

Тут ГС манапаліст, а манапалісты, вядомая справа, маюць дыктатарскія замашкі. Вось, напрыклад, паспрабуйце здаць цукровыя буракі. Чарга кіламетрам цягнецца. Увесь дзень селянін сядзіць нудзіцца, а кабылка дрэмле, пакуль яго вялічаства прыёмшчык адпусціць гаспадара.

У нашага суседа барада да пупа вырасла, пакуль вярнуўся са скупачнага пункта. Праўленне ГС і не думае павялічыць колькасць прыёмшчыкаў. Хоць бы на сезон...

А што прыёмшчыкі аб ветлівасці мабыць і не чулі, і не ведаюць, што такая існуе аб гэтым кожны верабей чырыкае. У нас закараніўся погляд, што да сялян можна адносіцца без ветлівасці, таму здагадайцеся самі, якая атмасфера ў скупачных канторах.

Цяпер мусіць вам зразумела, чаму ў сялян кішкі вылазяць, калі патрэбна ехаць у скупачную кантору.

Пакуль селянін пад скупачным пунктам у чэрзе стаіць, разоў дзесяць яго ліхаманка бярэ. Ён гатовы крычаць: «Ратуйце, людзі добрыя, на гаспадарцы работа чакае, а я тут з коньмі пустую». Скажа здачнік, што чакаць часу не мае, а дахаты 20 кіламетраў з гакам, прыёмшчык адкажа: «Не затрымліваю. Прыедзеш тады, калі будзеш мець больш часу».

У нас часта лаюць сялян за невыкананне плана дзяржпаставак, ды не бачаць, што тут яшчэ хтосьці вінаваты, хто схаваўшыся за варохам папер і і людзей не бачыць.

Мы не патрабуем, каб у скупачных пунктах людзей хлебам і соллю спатыкалі, ды гаварылі:

— «Дабра жадаем!» Да гэтага ў нас культура не дарасла. Хацелася б толькі прыспяшыць бег скупачнай машыны.

У канторах скупу паўтараецца прыказка: «час не заяц, не ўцячэ».

Але ёсць і ў нас прыказка — «хто чужога часу не шануе, той у сябе парадку не ведае».

Дзядзька Левань.

У ВОЛЬНЫ ЧАС

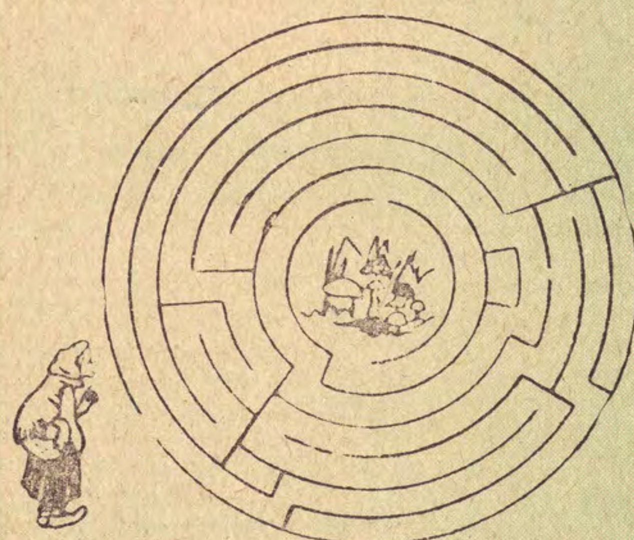

Бабка Аўдоцця ведала добрае грыбовае месца. Але вось яна выбралася ў лес і заблудзілася.

Памажыце бабцы адшукаць правільную дарогу, па якой яна заўсёды хадзіла.